

علوم و فنون ادبی

۱- شخصیت‌های کدام گزینه همگی از منتقدان شرایط موجود در دوره بیداری بودند؟

- (۱) ملک‌الشعرا بهار، میرزا فتحعلی آخوندزاده، قآنی شیرازی
(۲) عبدالرحیم طالبوف، نشاط اصفهانی، صبا کاشانی
(۳) میرزا آقاخان کرمانی، نسیم شمال، عبدالرحیم طالبوف
(۴) فروغی بسطامی، عبدالرحیم طالبوف، میرزا فتحعلی آخوندزاده

۲- متن زیر در مورد دوره کدام شخصیت است؟

«وی شاعر، روزنامه‌نگار، نمایشنامه‌نویس و نظریه پرداز دوره مشروطیت بوده»

- (۱) فرخی یزدی (۲) عارف قزوینی (۳) میرزاده عشقی (۴) ایرج میرزا

۳- انتساب چند روزنامه و مجله به صاحبان آن‌ها نادرست است؟

«نسیم شمال: سید اشرف‌الدین گیلانی - بهار: ملک‌الشعرا بهار - قرن بیستم: فرخی یزدی - دانشکده: ملک‌الشعرا بهار - صور اسرافیل: میرزا یوسف‌خان اعتصامی - مجلس: قائم مقام فراهانی - سروش: دهخدا»

- (۱) پنج (۲) چهار (۳) سه (۴) دو

۴- پدیدآوردگان آثار زیر، به ترتیب خالق کدام اثر نیز هستند؟

«داستان باستان - امثال و حکم - سبک‌شناسی - گلشن صبا»

- (۱) شمس و طغرا - چرند و پرند - تاریخ بیداری ایرانیان - خداوندنامه
(۲) شمس‌الدین و قمر - چرند و پرند - تاریخ مختصر احزاب سیاسی - منشآت
(۳) سه تابلو مریم - منشآت - تاریخ بیداری ایرانیان - خداوندنامه
(۴) شمس‌الدین و قمر - چرند و پرند - تاریخ تطور نظم فارسی - خداوندنامه

۵- کدام گزینه از عوامل مؤثر در بیداری جامعه، در دوره بیداری نیست؟

- (۱) توجه به ادبیات در دربار قاجار و رونق شعر و شاعری
(۲) توجه مردم به واقعیت‌ها و امکانات فنی دنیای جدید
(۳) کوشش‌های عباس‌میرزا در روی آوردن به دانش و فنون نوین
(۴) رواج صنعت چاپ و روزنامه‌نویسی و ترجمه کتاب‌های غربی

۶- همه گزینیه‌ها از نظر تاریخ ادبیات درست هستند؛ به جز:

- (۱) ادبیات بیداری با ظهور مفاهیمی نو مانند آزادی، وطن، قانون‌خواهی و مبارزه با استبداد شکل گرفت.
(۲) گسترش روزنامه‌نگاری روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی از جمله دگرگونی‌هایی بود که در نثر دوره بازگشت ادبی به وجود آمد.
(۳) مجمر اصفهانی، فروغی بسطامی و نشاط اصفهانی از جمله شاعران دوره بازگشت ادبی هستند که از سبک حافظ و سعدی تقلید کردند.
(۴) از اواسط دوره قاجار شعر دوباره بین مردم آمد. شاعران خود را وقف مردم کردند و به محتوا بیش از صور خیال و جنبه‌های شاعرانه توجه داشتند.

۷- انتساب کدام بیت به شاعر مقابل آن نادرست است؟

- (۱) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست (مولوی)
(۲) دلم سر به هامون رها می‌پسندد / سرم بالش از صخره‌ها می‌پسندد (شهریار)
(۳) گریه را به مستی بهانه کردم / شکوه‌ها ز دست زمانه کردم (عارف قزوینی)
(۴) دولت عشق بین که چون از سر فقر و افتخار / گوشه تاج سلطنت می‌شکند گدای او (سعدی)

۸- کدام گزینه درباره سطح زبانی شعر عصر بیداری درست نیست؟

- (۱) گروهی از شعرا به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آوردند و از اصطلاحات موسیقی عامیانه و واژه‌های فرنگی بهره بردند؛ مانند ملک‌الشعرا بهار و ادیب الممالک
(۲) دایره‌واژگان شعر با توجه به ارتباط با اروپا و ظهور علوم و فنون جدید گسترش یافت و واژه‌های روسی، فرانسوی و ترکی وارد شعر شد.
(۳) توجه به مردم و استفاده از شعر برای آگاه‌سازی آنان سبب شد شاعران شعر را متناسب با زبان و فهم مردم عادی، محاوره‌ای بیان کنند.
(۴) عواملی مانند گرایش به محتوا و عدم تسلط کافی به ادبیات کهن موجب کم توجهی کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر این دوره شده است.

۹- همه گزینیه‌ها درباره نثر دوره بیداری درست است؛ به جز:

- (۱) نثر این دوره با ویژگی‌هایی چون نوگرایی، تجددخواهی و آزادی‌طلبی گسترش یافت.
(۲) طنز سیاسی - اجتماعی از شاخه‌های ارزنده‌ای است که در نثر این دوره چشم‌نواز است.
(۳) نثر این دوره، سادگی خود را از دست داد و قید و بندهای نثر مصنوع و فنی را پذیرفت.
(۴) حضور راوی سوم شخص مفرد در اغلب داستان‌ها، از ضعف‌های نثر داستانی این دوره است.

۱۰- ابیات کدام گزینه را می‌توان به دو صورت هجایی جدا کرد؟

- (الف) آن کس که مرا به باغ می‌خواند / بی‌روی تو می‌برد به زندانم
(ب) سخن عشق تو بی‌آنکه برآید به زبانت / رنگ رخساره خبر می‌دهد از حال نهانم
(ج) هر شاهدی که در نظر آمد به دلبری / در دل نیافت راه که آنجا مکان توست
(د) ناوکش را جان درویشان هدف / ناخنش را خون مسکینان خضاب

- (۱) الف - د (۲) الف - ج (۳) ب - د (۴) ب - ج

۱۱- وزن همه ابیات در مقابل آن درست است؛ به جز:

- ۱) بذل تو کردم تن و هوش و روان / وقف تو کردم دل و چشم و ضمیر: (مفتعلن مفتعلن فاعلن)
- ۲) من نیز به خدمت کمر بندم / باشد که غلام خویشتن خوانی: (مفعول مفاعلن مفاعیلن)
- ۳) من بیچاره گردن به کمند / چه کنم گر به رکابش نرم: (فعلاتن فاعلاتن فعلاتن فاعلاتن)
- ۴) ره به دراز کوی دوست نیست که بیرون برند / سلسله پای جمع زلف پریشان اوست: (مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن)

۱۲- وزن بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«دیگر از آن جانب نماز نباشد / گر تو اشارت کنی که قبله چنینست»

- ۱) مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع ۲) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن ۳) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن ۴) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

۱۳- وزن کدام بیت «مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن» است؟

- ۱) زهدت به چه کار آید گر رانده درگاهی؟ / کفرت چه زبان دارد گر نیک سرانجامی؟
- ۲) چون دل ز هوای دوست نتوان پرداخت / درمانش تحملست و سر پیش انداخت
- ۳) آب از نسیم باد زره روی گشته گیر / مفتول زلف یار زره موی خوشتر است
- ۴) گر نشد اشتیاق او غالب صبر و عقل من / این به چه زیر دست گشت آن به چه پایمال شد

۱۴- در کدام بیت، اختیار بلند تا حفظ کردن مصوت کوتاه به چشم نمی خورد؟

- ۱) وه که گر من باز بینم روی یار خویش را / تا قیامت شکر گویم کردگار خویش را
- ۲) آن تویی یا سرو بستانی به رفتار آمده است / یا ملک در صورت مردم به رفتار آمده است
- ۳) آن پری کز خلق پنهان بود چندین روزگار / باز می بینم که در عالم پدیدار آمده است
- ۴) مردم بیگانه را خاطر نگه دارند خلق / دوستان ما بیازردند یار خویش را

۱۵- در کدام بیت هر دو اختیار «حذف همزه و بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» مشاهده می شود؟

- ۱) ای موافق صورت و معنی که در چشم من است / از تو زیباتر ندیدم روی و خوشتر خوی را
- ۲) کس به چشمم در نمی آید که گویم مثل اوست / خود به چشم عاشقان صورت نیندد مثل دوست
- ۳) مرد گستاخی نیم تا جان در آغوشت کشم / بوسه بر پایت دهم چون دست بالاییم نیست
- ۴) آن که نقشی دیگرش جایی مصور می شود / نقش او در چشم ما هر روز خوشتر می شود

۱۶- در کدام گزینه «تلمیح» وجود ندارد؟

- ۱) بر تخت جم پدید نباشد شب دراز / من دانم این حدیث که در چاه بیژنم
- ۲) ز ابنا ی روزگار به خوبی ممیزی / چون در میان لشکر منصور رایتی
- ۳) نه من از پرده ی تقوا به در افتادم و بس / پدرم نیز بهشت ابد از دست بهشت
- ۴) قصر گردون را ز پستی رفعت یک پایه نیست / گردن منصور را حرف بلندش دار بود

۱۷- به ترتیب آرایه های «تشبیه، مجاز، جناس، تناقض» در کدام ابیات به کار رفته اند؟

- الف) نخست موعظه پیر صحبت این حرف است / که از مصاحب ناجنس احتراز کنید.
- ب) بر آمیزی و بگریزی و بنمایی و بر بایی / فغان از قهر لطف اندود و زهر شکر آمیزت
- ج) تا به امروز مرا در سخن این سوز نبود / که گرفتار نبودم به کمند هوسی
- د) تو اگر به حسن دعوی بکنی گواه داری / که جمال سرو بستان و کمال ماه داری

- ۱) ج - الف - د - ب ۲) ب - الف - د - ج ۳) ج - ب - د - الف ۴) ب - د - ج - الف

۱۸- در کدام بیت «دو کنایه و یک تشبیه» به کار رفته است؟

- ۱) در باغ روای سرو خرامان که خلاق / گویند مگر باغ، بهشت است و تو حوری
- ۲) دریغ بازوی تقوا که دست رنگینت / به عقل من به سرانگشت می کند بازی
- ۳) من از فراق تو بیچاره سیل می رانم / مثال ابر بهار و تو خیل می تازی
- ۴) ما بی تو به دل بر نزدیم آب صبوری / چون سنگدلان دل بنهادیم به دوری

۱۹- هر سه آرایه «جناس، استعاره و تشبیه» در کدام بیت موجود است؟

- ۱) به حدیث در نیاید که لب شکر نریزد / نجمی که شاخ طوبی به ستیزه بر، نریزد
- ۲) تا کی ای چشمه سیماب در چشم منی / از غم دوست به روی چو زرم برخیزی
- ۳) آخر نه منم تنها در بادیه سودا / عشق لب شیرینت، بس شور برانگیزد
- ۴) درخت میوه ی مقصود از آن بلندتر است / که دست قدرت کوتاه ما بر او یازد

۲۰- آرایه های مقابل تمام ابیات درست است؛ به جز:

- ۱) قمری که دوست داری همه روز دل بر آن نه / که شبیت خون بریزد که در او قمر نباشد (جناس - تناقض)
- ۲) سعدی از دست غمت چاک زده دامن عمر / بیشتر زین نکند صبری و مشتاقی (استعاره - کنایه)
- ۳) به چمن خرام و بنگر بر تخت گل که لاله / به ندیم شاه ماند که به کف ایغ دارد (تشبیه - مجاز)
- ۴) برو ای سپر ز پیشم که به جان رسید پیکان / بگذار تا ببینم که که می زند به تیرم (تشخیص - مراعات نظیر)

۲۱- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«بگذشت و بازم آتش در خرمن سکون زد / دریای آتیشم در دیده موج خون زد»

(۱) تضاد - تناقض - مجاز (۲) تشبیه - مجاز - مراعات‌نظیر (۳) کنایه - مجاز - جناس (۴) تشبیه - تناقض - کنایه

۲۲- معنای واژه‌های کدام گزینه تماماً نادرست است؟

«نخوت: بزرگی - شوکت: جاه و جلال - معمور: آباد شده - چارق: نوعی دستبند - نفحه: طوفان - محمل: کجاوه - هویدا: آشکار - هامون: کوه»

(۱) نفحه - محمل - نخوت - معمور (۲) معمور - چارق - هویدا - نفحه

(۳) نخوت - چارق - نفحه - هامون (۴) شوکت - چارق - نفحه - معمور

۲۳- کدام دو بیت با یکدیگر مفهومی مشترک دارند؟

(الف) به جای آنکه بخشم خلق را امراض گوناگون / به الطاف خدایی درد مردم را دوا کردم

(ب) غیرنومیدی علاج اینقدر امراض چیست / عالمی پر می‌زند در نبض بیمار طمع

(ج) سحر با باد می‌گفتم حدیث آرزومندی / خطاب آمد که واثق شو به الطاف خداوندی

(د) اینکه گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع

(۱) ب - د (۲) الف - ج (۳) ب - ج (۴) الف - د

۲۴- همهی ابیات مفهومی مشترک دارند؛ به‌جز:

(۱) مرگ اگر مرد است آید پیش من / تا کشم خوش در کنارش تنگ تنگ

(۲) دل ضعیفم از آن می‌کشد به طرف چمن / که جان ز مرگ به بیماری صبا ببرد

(۳) هر یکی عاشق چو منصورند خود را می‌کشد / غیرعاشق وانما که خویش عمدا می‌کشد؟

(۴) بمیر ای دوست پیش از مرگ اگر می‌زندگی خواهی / که ادریس از چنین مردن بهشتی گشت پیش از ما

۲۵- مفهوم کدام بیت به بیت زیر نزدیک است؟

«مهربانی کسی از دور فلک هیچ ندید / زان که هم صورت و هم سیرت و هم خوی تو بود»

(۱) وان گهم در داد جامی کز فروغش بر فلک / زهره در رقص آمد و بربط زنان می‌گفت نوش

(۲) گرچه از کوی وفا گشت به صد مرحله دور / دور باد آفت دور فلک از جان و تنش

(۳) فلک به مردم نادان دهد زمام مراد / تو اهل فضلی و دانش همین گناخت بس

(۴) حرفی است این که خضر به آب بقا رسید / زین چرخ دل سیه دم آبی ندید کس